

Ujetniki izjemnosti

Ali ni morda izrednost le sinonim za vse tisto, kar človeku manjka?

dr. Lucija Luči Mulej Mlakar, sociologinja, publicistka, pisateljica, antropologinja, filantropinja

Čas obilja, v katerem živijo pripadniki razvitega kapitalizma, kaže številne oblike. Od obubožanih, ponižanih in razžaljenih do uspešnih, mogočnih in močnih. Vsi ti obrazi so odmev notranjih svetov ljudi, ki ustvarjajo svoje biografije, saj lahko izbirajo med številnimi možnostmi. A pestrost izbora je odvisna od vprašanja, na katerem koncu družbene blaginje nekdo je. Koga pozna. S kom se druži. In vprašanje pristnosti izgubi tisto pravo smer, saj se v razvitem kapitalizmu dobro prodajajo le iluzija, prevara in hitra zadovoljitev umetno ustvarjenih potreb. Za naravne potrebe smo izgubili zanimanje.

Postajamo ujetniki izrednosti in praktiki ekstremov. Vsakdo se želi čutiti posebnega in drugačnega. Ljudje tekajo za novimi izkustvi, ki bi pridala pridih izrednega. Tistega nečesa več.

Ljubezen je smisel in hrepenenje duš, ki iščejo sozvočje. Za številne je vzajemen dogovor, ki mora vsebovati noto 'izplača se'. Posel postaja iluzoren, saj številni, ki nimajo ne znanj ne veščin, prodajajo le še iluzije o varnosti in dobrem življenju. Izrednosti v plus in minus vladajo našim vsakdanom.

Izrednosti v plus so polne napuha, včasih luči, spet in spet teme in sivine vseh, ki se podajo na pot negativnega. Ravnovesje se umika novim glasnikom časa, v katerem živimo. Prvi je vsekakor hitrost; drugi glasnik je udobje in tretji 'vse je mogoče'. In v času absolutnega razcveta ni čudno, da so ljudje prepričani, da del izrednosti pripada tudi njim, saj se oglašujejo ekstremi. Ekstremno lepa, vitka in fit telesa, luksuz in prestiž ter seveda, naša dolžnost, da nas naslikani presežki osrečujejo. Da se bori mo zanje. Da postajamo plehki in prazni. A srce tava v svoji smeri, daleč stran od pričakovanj. Vsako srce sem in tja zaide, in prav je tako. Saj se na stranpoteh nauči, za koga je vredno biti.

Napoleon Hill, ki je davnega leta 1937 napisal knjigo *Z idejo do bogastva*, verjetno ni vedel, kako se bo njegov pristni tekst v prihodnosti multipliciral in kako bodo ljudje idejo udobja, obilja in uživanja povečevali. Danes cilj ni sreča, ampak sreča in zadovoljstvo zase, na račun kogarkoli. Izredno pomemben je posameznik, in tudi je, a v odnosu do drugih. Le da današnji izredni posameznik sledi le sebi in lastni egoistični

drži. Kot Maja, ki ji usoda nakloni rast: *Maja je bila v srednjih letih; vselej se je imela lepo, saj se je poročila bogato. Tudi otroštvo je imela lepo. Nikdar ni znala potrpeti, saj je bila dokaj razvajena, četudi ne edinka. Vselej je o sebi mislila, da je nekaj več, ter se veselila odrasčanja svojih hčera, ki jim je svetovala, naj se poročijo s tistim, s katerim bodo preskrbljene. In leta so minevala v siju, blišču in izrednih potovanjih in privilegijih. Maja, vajena sebe kot izredne umetnice, let, ki so pribajala, ni bila nikakor pripravljena sprejeti. Otroci so odšli v svoja gnezda, kar je ni motilo, saj je rada uživala v vseh mogočih radostih brezdelja, ki jih je spretno skrivala za krinko odgovorne družbene kritičarke.*

Maji, ujetnici izrednosti, ni nikdar uspelo sebe vprašati, ali živi odgovorno do drugih. Ko jo je ljubimec zapustil zaradi mlajše, se je prvič zavedela, da je ujeta v izrednost. S pomočjo terapevta je spoznala, da so okolščine, v katerih je živela, določile njen pogled. Spoznala je, da je bila uspavana v udobje, saj ji je življenje le to dajalo. Dojela je, da ni nikdar slišala src drugih, niti svojih hčera. Skozi trpljenje, ki ji ga je povzročil ljubimec, je bila prvič pripravljena na spremembe.

Je bila sama kriva, da so se ustvarjale okoliščine, ki jih je živela? Izrednosti, ki jih je vsrkavala vase, so omeščale njenega duha in ga v marsičem spridile. In v času preizkušenj se je zlomila. Brez zunanje pomoči terapevta bi verjetno omahnila v depresijo, saj je pogled v obraz resnice v jeseni življenja najtežji. Morda izrek 'Tistega, ki ga ima Bog najraje, tepe' le ni iz trte izvit? Za Majo so obeti dobri, saj smo pogosto le v lastnem trpljenju zmožni začutiti stisko drugega. In Maja je prvič čutila, kako slepa, obola in brezsrčna je bila vsa leta. Spoznala je, da je udobje izrednosti močno poškodovalo njeno človečnost.

Prepričana sem, da Napoleon Hill ni želel, da bi bile prihodnje generacije ujeti v izrednost. Koliko ljudi se trudi postati nekaj več, koliko ljudi hrepeni po tem, da bi bili posebni, drugačni? Prav je, da stremimo višje, a obenem moramo poskrbeti za močne korenine. Za stabilno notranjo sliko. Koliko ljudi preprosto ne zna več živeti v skladu z naravnimi potrebami, koliko ljudi jih presliši na račun notranjega gona po 'še'?

A gon po 'še' ni tisto, kar je Napoleon Hill zapustil človeštvu. Res je, prava ideja nas lahko navdahne, da si ustvarimo blaginjo, in z njo pomagamo tudi drugim. Prava ideja lahko premaga strah in odpor. Prave ideje nas vodijo v smeri, kjer se celota pomeša s posamičnostmi, kjer se gradijo nasprotja in povezave med njimi. To je kmalu spoznala Sanja po odkritem pogovoru s terapevtko:

Sanja: Prepričana sem, da me v življenju čaka še tako veliko, da imam posebno poslanstvo.

Terapevtka: Sanja, kaj za vas pomeni posebno?

Sanja: Tisto nekaj drugačnega, večjega in boljšega.

Terapevtka: Pa se vam zdi, da ima vsak človek poslanstvo biti nekaj posebnega? Kaj pa, če je nekaj posebnega to, da preprosto živite življenje, ki vam je dano. Morda od življenja zahtevate preveč, Sanja? In ne vidite blagoslova družine, ki vam je dana, moža, ki z vami stopa po poti. Vam stoji ob strani. Zakaj takšna želja po izrednosti?

Sanja: Želim si neke energije, nekaj drugačnega. Hrepenim po občutku življenja, po sili, ki bi me dvignila. Želim se počutiti živo in močno in spevno. Naveličana sem

udobja doma, ko je vse po starem. In res je, morda ne cenim več tega, kar mi je dano. Opazujem življenja drugih, kako jim je lahko, zagrenjena sem, zato morda iščem nekaj več.

Terapevtka: Morda je ta 'več' pravzaprav 'manj'? Ste kdaj pomislili na to, da je treba samo živeti, dihati zrak, se veseliti vsega, kar prihaja. In živeti s srcem, ne le z umom. Sanja, ves čas ste ujeti v svoje misli, zato ne zaznavate življenja in živosti, ki vam jo poklanja. Ne upate si skočiti v trenutek, zato nenehno razmišljate. Strah vas je, to je vaš glavni problem, strah vas je življenja in vsega, kar bi se lahko zgo-

Ali srce
tava v svoji smeri,
daleč stran od
pričakovanj. Vsako
srce sem in tja zaide,
in prav je tako.
Saj se na stranpoteh
nauči, za koga je
vredno biti.

dilo, če bi popustili. Zato nenehno hrepenite po več in še. Izgubili ste kompas srca do tistih, ki nimajo. Do vseh tistih, ki še iščejo. Opazujte življenje, Sanja, pa boste kaj hitro spoznali, da so vse male zgodbe malih ljudi izredne. Vsak trud šteje in vsak posameznik ima pomen in moč.

Izrednost je le ime. Vsak ima svojo pot in smer. In vaša pot je lahko pot majhnih korakov in smeri, ki kažejo prej globino kot širino. In majhni koraki niso nič manj izredni kot veliki. Pot nekoga drugega je drugačna. Na primer dober zdravnik, ki postane izreden, se mora roditi takšen, saj odgovarja za življenja ljudi. Pot poklicne izrednosti je tudi pot odrekanja in te vi trenutno niste pripravljeni prehoditi, ker ne verjamete vase. Vsi izredni ljudje, ki so dosegli izredne dosežke, so morali žrtvovati izredno veliko. Opustite to famo izrednosti in bodite veseli, da živite življenje miru

in obilja. Vse je izredno, ne le tisto, kar se na daleč sveti.

Velike stvari zahtevajo veliko. Tako od tistih, ki jih ustvarjajo, kot od onih, ki hodijo ob njih. In vsem ni namenjeno spreminjati toka usode. Zato se morate naučiti uživati v tem, kar imate. In kdor ni zadovoljen z malim, velikega vreden ni, pravi pregovor. *Sanja:* Torej mislite, da mi ni dano sanjati? Da mi je namenjeno povprečje bivanja na vseh ravneh?

Terapevtka: Ne, Sanja, seveda vam je namenjeno sanjati in namenjene so vam prave reči. A veličina se ne meri le v dosežkih zunanjega sveta. Predvsem se meri v notranji lepoti, za katero je svet sicer slep. In ker se niste nikdar poglobili v svojo notranjost in potrebe svoje duše, ste zamenjali notranjo lepoto. Od tod vaša zagrenjenost. In nemoč, da bi iz sebe iztisnili tisto nekaj več.

In ko ustvarite notranje veselje lepote, takrat začnete uspevati v zunanjem svetu. To je cilj vseh motivacijskih knjig. Brez notranje ubrane melodije ne morete igrati na strune sreče in obilja, Sanja.

Sanja: Ja, počasi sestavljam vse kosce duše, raztreščene v veselju. Res je, iskala sem pravzaprav smer, po izgubljenem času ljubezni, ki se ni nikoli zgodil. Zaljubila sem se, pa mi ljubezni ni vračal. Zato sem iskala ta spomin, to izrednost drugje. V očeh drugih. V umih drugih, in iskala sem, v čem sem lahko posebna, tako posebna, da me bo opazil. In mu bo žal, da me je izpustil. Sem ujetnica izrednosti, ker si ne morem priznati, da se ne znam ljubiti. Da si ne znam odpustiti. Da so drugi vselej pred menoj.

Tako je morda izrednost le sinonim za vse tisto, kar človeku manjka. Morda pri ljudeh, ki so nam blizu, iščemo tisto, česar ne moremo dobiti. Začnemo jih spreminjati, začnemo delovati v smer 'gradnje odnosa', a se ne zavemo, da pravi ključ do rešitve ni v tem tipičnem načinu želje po spreminjanju drugih. Pravi način je v že obstoječi izbiri, ki jo imamo in ki smo jo izbrali. In prav vsak človek nam lahko nekaj da. In ko se naučimo sprejemati iz več virov, želja po izrednosti ni več.

Tako se sčasoma izpolnimo ne le v iskanju, ampak v tem, da se odločimo, da bomo našli. **S**